

**“УНИВЕРСИТЕТСКА МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО
ЛЕЧЕНИЕ – Д-Р ГЕОРГИ СТРАНСКИ” ЕАД – ПЛЕВЕН**

5800 Плевен, бул. “Г. Кочев” 8 А, тел. 064/886 444, факс: 064/804 212
e-mail: umbal@umbalpln.com; www.umbalpleven.com

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

**Доц. д-р Иванка Пенчева Маринова, д.м.
Началник клиника „Гастроентерология и хепатология”
при „УМБАЛ д-р Г. Странски” ЕАД – Плевен
Ръководител Сектор „Гастроентерология”
при Медицински Университет – Плевен
Член на Научно жури**

**ОТНОСНО: ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР”
НА Д-Р ТАНЯ НИКОЛОВА КИРИЛОВА - КРЪСТЕВА**

**НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: ПРОФ.Д-Р ИСКРЕН
КОЦЕВ, д.м.н.
ПРОФ. Д-Р ВАЛЕНТИН ИГНАТОВ д.м.**

На основание
Заповед № Р- 109-319/18.12.2013 г.
На Ректора на МУ-Варна
проф. д-р Красимир Иванов, д.м.н.

Професионално направление: Гастроентерология код 03.01.14.

Автор: Д-Р ТАНЯ НИКОЛОВА КИРИЛОВА – КРЪСТЕВА – Докторант на самостоятелна подготовка към „Катедра по Вътрешни болести” на Медицинска университет –Варна понастоящем: асистент към Катедра „Обща и оперативна хирургия”, към Първа клиника по хирургия на УМБАЛ – „Света Марина „ – Варна.

Тема на дисертацията: „Клинична стойност на ендосонографията при диагностиката и стадирането на ректалния карцином”.

- По направление Висше образование 7 Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина и научна специалност „Гастроентерология”

Актуалността на темата произхожда от разработването на проблем, свързан с профилактиката, ранната диагноза и лечението на колоректалния карцином като широко разпространено, социално значимо заболяване, представляващо все още сериозен здравен проблем в съвременния свят.

Правилният подход и анализ на данните потвърждава актуалността на темата.

Структура на дисертацията:

Дисертационният труд на Д-р **ТАНЯ НИКОЛОВА КИРИЛОВА – КРЪСТЕВА** е построен на 129 стандартни страници. Онагледен е с 34 таблици и 38 снимки и фигури.

Съдържанието е представено в 12 глави и подглави и включва:

- Използвани съкращения.
- Въведение.
- Литературен обзор.
- Цел.
- Задачи.
- Материал.
- Методи.
- Резултати.
- Обсъждане.
- Изводи.
- Приноси.
- Библиография.

Цитирани са 219 литературни източника, от които 10 на кирилица и 209 на латиница.

Д-р Кирилова показва отлична литературна осведоменост по разработвания проблем.

Акцентът в обзора е върху модерните системи за диагноза и стадиране на ректалния карцином.

Представена е нагледно и аналитично анатомията на ректума.

Отразена е коректно географската вариабилност в заболеваемостта и смъртността от коло-ректалния карцином, както и отчетливата тенденция за нарастване на заболеваемостта в България.

Подробно са изяснени особеностите в детайли на всички чувствителни методи за детекция и ранно откриване на рака на ректума.

Отразени са новите методи за подобряване на ендоскопския образ, един от които е селективното вълново изобразяване с увеличителна ендоскопия, което дава възможност за по-детайлно изследване на лигавицата на дебелото черво.

Сравнени са възможностите на отделните диагностични модалности спрямо точно и прецизно предоперативно стадиране според класификацията TNM.

Изясняват се физичните закономерности пред ултрасонографското изследване в медицината с акцент върху новостите, като предпоставка за подобряване на резултатите при стадиране на рака на ректума.

Представена е нововъведена методика на три-измерна ендоректална ултрасонография /ЕРУС/, цитирана чрез малко на брой автори, което представя нова материя като поле за понататъшни клинични изследвания.

Макар и малко на брой, клиничните студии представят обещаващи резултати, даващи предимство при рутинното изследване на три-измерната ендоректална ултрасонография /ЕРУС/.

Дискутирани са и нерешените проблеми, свързани с риска от рецидив и отсъствието на ясни прогностични критерии, определящи терапевтичното поведение.

Като цяло литературният обзор е пълен, изчерпателен и отразява съвременните тенденции в тази насока.

Основната цел на разработката е дефинирана ясно.

На нея са подчинени изследванията в дисертационния труд.

Задачите на дисертационния труд са точни и отговарят на поставената цел, а именно: да се оцени клиничната стойност на ендосонографията при диагностиката и стадирането на ректалния карцином.

Материал и методи:

1. В проучването са включени достатъчен брой пациенти, позволяващи извършването на прецизен анализ и адекватни изводи.
2. Използвани са съвременни и модерни методи на изследване, както и утвърдени в практиката такива.
3. Като клинична диагностична новост се прилага методът на триизмерната ендоректална ехография, както и контрастно усилване в областта на ректум, мезоректум и анални канали.
4. Представен е богат материал от пациенти с рак на ректума, в който са сравнени възможностите от двуизмерната и триизмерна ендоректална ехография.
5. Статистическите методи са пакет от приложни програми за статистически анализи, интерпретиране и представяне на данните.

Представени са подробно и ясно, което гарантира коректност и достоверност на резултатите.

Резултати и обсъждане:

- Резултатите от проучването са представени обстойно в добре онагледени таблици и фигури.
- Илюстрират връзка между диагностиката, стадирането и терапевтичното поведение при колоректалния карцином.
- Разгледани са ползите от рутинното използване на ендоректалната ехография според различните автори спрямо мнението на авторите.
- Акцент в дисертационния труд се поставя върху точното и категорично установяване на предимствата от въвеждането в практиката на нов диагностичен метод - триизмерната ендоректална ехография.
- Проучени и анализирани са резултатите по отношение на:
 - Разстояние от *Zinea apocutanea*.
 - Циркумферентна резекционна граница.
 - Инвазия на сфинктери.
 - Лонгитудинална инвазия.
 - T-стадий.
 - N-стадий.
- В сравнителен анализ са изнесени данни от паралелно изследване при двуизмерна и триизмерна ендоректална ехография, с преобладаващ превес на новия метод на 3-Д ЕРУС.
- Направена е съпоставка с други диагностични методи като КТ и ЯМР, като резултатите са съпоставени, но с предимство на метода на 3-Д ЕРУС по отношение на специфичност и сензитивност при T- показател при рак на ректума.
- Доказва се предимство на метода поради по-доброто оценяване на пространствените взаимоотношения на лезиите. Това подобрява стадирането и оценката на резектабилността .
- Методът позволява точна оценка на локо-регионалния статус, полезен е при планиране на лечението , както и при наблюдение на туморния отговор на терапията.
- Базирайки се на резултатите от цялото проучване, авторката постига специфичност от 92% и сензитивност от 95%, при определянето на T- стадия, резултати, съпоставими с тези, докладвани от други автори.
- По отношение на установяване на лимфните метастази при рак на ректума специфичността на ЕРУС е 60%, чувствителността 55% в определяне на N-стадия, т.е. резултатите са относително по-лоши в сравнение с тези, докладвани в литературата /съответно 73.2% и 75.8%/.

- Доказва се, че методът дава много добри резултати в точното определяне на отстоянието на тумора от *linea anocutanea*, обхващане на циркумференцията, надлъжното разпространение на тумора в чревната стена и циркумферентната резекционна граница.
- Авторката доказва, че триизмерната ендоректална ехография показва значително по-добра точност в определянето на дълбочината на туморната инвазия и лимфното метастазиране, в сравнение с КТ и 2Д-ЕРУС, съпоставимо с данните от литературата.
- Анализът показва и по-добри икономически резултати от приложението на метода.
- Получените резултати са оценени като статистически достоверни.
- Дисертационният труд завършва с представени 5 извода, които в конспективен вид потвърждават проведените проучвания.
- Получените резултати при прилагане на 3Д-ЕРУС и КУ-ЕРУС показват уникални данни за изграждане на оперативния подход. Според авторката тези методи следва да се считат за задоволителни при пациенти, подлежащи на оперативно лечение.
- Макар и при ограничен брой пациенти е извършен като пилотен проект контрастно усилване в областта на ректум, мезоректален и анален колон и е оценено неговото значение.
- КУ-ЕРУС подобрява визуализацията на туморния процес и подобрява възможностите за стадиране на ректалния карцином по отношение на T и N.
- Приносите на авторката са дефинирани коректно и разкриват достойнствата на научния труд.
- Въведена е в ежедневната клинична практика 3Д-ЕРУС за предоперативно стадиране на ректалния карцином.
- Правят се първи стъпки в приложението на КУ-ЕРУС в България.
- Предложен е собствен алгоритъм за диагностика и стадиране на ректалния карцином, като е посочено мястото на ендоректалната ултразвукова сонография при него.
- Публикациите към дисертационния труд са 5, в съавторство с творчески колектив. Отпечатани са в авторитетни медицински списания, някои от които с IF.
- В приложените публикации, свързани с дисертацията, са налице две изключителни публикации на тема „Триизмерна ендоректална ехография”, едната от които е публикувана като глава от чуждестранна монография на английски език, от издателство INTECH, Словения, а другата е представена като статия в списание с impact factor на international college of Surgeons – international Surgery /int. Surg/.
- Реализирала е 15 участия в международни научни форуми.
- Извън темата д-р Кирилова участва в написването на учебници и монографии в чужбина, публикации в български периодични списания,

както и публикации в суплементи на чуждестранни периодични списания.

Общо описание на автореферата към дисертационния труд:

Авторефератът е с общ обем от 60 страници. Отразява вярно, в резюме, представеното в дисертацията.

В заключение:

Считам, че авторката на дисертационния труд показва отлична литературна осведоменост по проблема, прилага съвременни подходи на обработване на данните, акцентира върху достоинства на ЗД ЕРУС в предоперативното стадирание на ректалния карцином, както и предлага собствен алгоритъм за мястото на ЕРУС в диагностиката на карцинома на ректума.

Достойнство на разработка е , че д-р Кирилова е извършила сама всички ендоректални изследвания, в рамките на рутинната и работа като гастроентеролог в Отделение по Гастроентерология към Първа клиника по хирургия.

Дисертационният труд е написан на правилен български език.

Д-р Таня Кирилова е разработила значим научен, с практическо и теоретично приложение труд, отговарящ на изискванията на Закона и Правилника за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по специалността „Гастроентерология”.

Нямам критични бележки.

*В тази връзка предлагам на Почитаемите членове на Уважаемото Научно жури да гласуват с положителен вот за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР” на д-р **Таня Николова Кирилова - Кръстева.***

17.02.2014 год.

/...../

Доц. д-р Иванка Маринова, д.м.